

Tillsynsrapport - miljöbalkstillsyn 2018

Miljöbalkstillsyn

Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling genom skydd av miljö och hälsa, bevarande av naturvärden och hushållning med energi och naturresurser. Miljöenheten arbetar med dessa frågor, t.ex. när nya verksamheter anmäls, vid tillsyn av befintliga verksamheter och när det kommer in klagomål på störningar av olika slag.

Verksamheter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön ska få tillsyn enligt miljöbalken. Det kan antingen handla om miljöfarliga verksamheter, som reningsverk, industrier och deponier, eller om hälsoskyddsverksamheter, som skolor, simhallar eller solarier. I Nacka kommun finns drygt 2 000 kända sådana verksamheter som kommunen har tillsynsansvar för. Dessutom finns okända verksamheter, som skulle behöva inventeras. Cirka 800 verksamheter bedöms behöva regelbunden tillsyn.

Verksamheterna betalar för tillsynen de får, antingen genom timavgift eller genom fast avgift. De verksamheter som betalar fast avgift är tillstånds- och anmälningspliktiga (B- och C-) miljöfarliga verksamheter, samt skolor och förskolor. Verksamheter som betalar timavgift tjänar på att följa miljöbalkens krav och ha en god egenkontroll, eftersom det normalt sett leder till färre tillsynstimmar. Även verksamheter som betalar fast avgift kan få sänkt avgift genom att ha en fungerande egenkontroll och genom att arbeta förebyggande med att minimera sin negativa påverkan på miljö och hälsa. Under 2018 fick 30 verksamheter (14%) en sänkt avgift utifrån ovan nämnda motivering. De flesta (26 st) av dessa var skolor eller förskolor.

Tillsynen 2018

Tillsynsplan 2018

Inför 2018 tog miljöenheten fram en tillsynsplan som motsvarade ca 60% av kommunens tillsynsbehov enligt behovsutredningen 2017. Tillsynsplanen var framtagen utifrån de resurser som fanns inför 2018, samt prioritering av tillsynsobjekten. Omkring 30% av tillsynstiden avsattes för planerad tillsyn och resterande 70% för inkommande (händelsestyrda) ärenden, som ökar i och med att Nacka bygger stad. Prioriteringen gjordes utifrån lagkrav, de lokala miljömålen samt bedömd risk. Inom miljömålen låg fokus på *Rent vatten*, *God bebyggd miljö* och *Gifrfri miljö*, men tillsynsplanen berörde även *Frisk luft*, *Begränsad klimatpåverkan* samt *Riket djur- och växtliv*.

Resultat

Under 2018 arbetade knappt 9,2 årsarbetskrafter med tillsyn enligt miljöbalken. Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna genomförde under året 309 inspektioner och 53 verksamhetsmöten som ersatte inspektion. Inspektörerna var aktiva i 1754 ärenden, varav 1154 som startats under året. Inom miljöbalksområdet har miljöenheten fått in 283 anmälningar (varav 122 värmepumpar, resten start av verksamhet); 102 ansökningar (ansökan om dispens från strandskydd eller naturreservatsföreskrifter, samt ansökan om enskilt avlopp); 140 klagomålsärenden; och 57 remisser (främst externa). Följande tillsynsområden har fått stort fokus:

- **Vattenbalansberäkning för Gåsö.**
 En beräkning av vattenbalansen har tagits fram för att bedöma tillgången på rent grundvatten, utifrån nybildning och uttag. Undersökningen tyder på att grundvattenbildningen redan med dagens uttag inte är tillräcklig inom strandnära områden (och hela Långholmen), medan tillgången är bättre centralt inom Gåsö och Östra Gåsö. Beräkningen visar även att både torcka och ett ökat uttag gör att grundvattnet riskerar att inte räckta till. Resultatet presenterades den 20 februari för nämnden i separat informationsärende.
- **Tillsyn av skolor och förskolor.**
 Under 2018 inspekterade miljöenheten 100 skolor och förskolor med fokus på ventilation. Under 2017/18 fick samtliga skolor och förskolor tillsynsbesök. Ungefär 2/3 av de verksamheterna som fick tillsyn under 2018 hade uppgifter om luftflöden, men 45 har antingen haft brister eller saknat de uppgifter som behövs för att bedöma risker i inomhusmiljön kopplat till luftflöden och antal personer i lokalerna. Förutom ventilationsflöden har vid inspektionerna efterfrågats egenkontrollprogram, och uppföljnings av de brister som noterats tidigare år. Tillsynen har lett till att inomhusmiljön har blivit bättre i flera fall och har ökat medvetenheten om att åtgärder behövs, men har även visat att många skolor behöver mer stöd för att komma vidare. Eftersom många verksamheter fortfarande inte har fullständiga uppgifter om luftflöden eller saknar plan för att åtgärda brister i ventilationen, så behövs både uppföljning och stöd. Flera verksamheter upplever att de har svårt att få kontakt med enheten för fastighetsförvaltning. Miljöenheten har breddat sitt samarbete med enheten för fastighetsförvaltning och med fastighetsstrategerna, för att de ska kunna stötta verksamheterna ytterligare.
- **Kartering av privata VA-nät.**
 Under 2017 gjordes en inventering av privata VA-nät. Under 2018 har tillsynen gått vidare och karterat näten, samt gjort dem tillgängliga via InternGIS. Det gör att det i framtiden blir lättare att bedriva tillsyn över VA-näten, spåra utsläpp m.m.
- **Omklassning av förorenade områden.**
 Miljöenheten har gått igenom misstänkt förorenade områden med mycket hög eller hög risk, som åtgärdats tidigare utan att få ny riskklass, och kontrollerat vilken riskklass som är rättvisande. Under 2018 granskades 47 av de 67 aktuella objekten i

länsstyrelsens databas. Av dessa kunde 14 klassas om, medan åtgärden i 33 fall inte räcker för en lägre riskklass. De 20 objekt som inte granskades under 2018 kommer att klassas under våren 2019.

- **VA-sanering**

VA-saneringsprojektet har som mål att förmå fastighetsägare med enskilt avlopp att koppla på sig till kommunens avloppsnät, där det är möjligt. Därmed minskar den diffusa spridningen av närsalter som enskilda avlopp medför. Inom VA-saneringsprojektet har miljöenheten haft kontakt med ägarna till 114 fastigheter. Ägarna till 46 fastigheter har upphört med sina avloppsutsläpp efter kontakten med inspektören, utan att vitesföreläggande har behövts. Av dessa valde större delen (36 st) att koppla in sig på kommunens VA-nät.

- **B- och C-verksamheter**

Samtliga B-verksamheter har fått årets miljörapporter granskade och ett tillsynsbesök under året. Av C-verksamheter har panncentraler, bilvårdsanläggningar (biltvättar) och lackerare varit särskilt prioriterade verksamheter, men alla verksamheter som tagits upp i tillsynsplanen har fått besök. Egenkontrollen hos verksamheterna varierar. Det finns verksamheter som behöver årliga besök för att kontrollen ska fungera, men också verksamheter som sköter sig exemplariskt på egen hand. Det är vanligt att verksamheter missar delar som ligger utanför deras fokusområde, som t.ex. avfallshantering eller risker vid underhållsarbete inom verksamhetsområdet.

- **Buller i barns utemiljö**

Miljöenheten har gjort en översiktlig utredning av trafikbullermiljön på skol- och förskolegårdar. Utredningen visar att det är vanligt med buller nära skolgårdar, men att närmare kontroll kommer att behövas för att ge säkert svar. Utredningen ingick inte i tillsynsplanen, utan kom som uppdrag från kommunfullmäktige (via MSN) under början av 2018. Den mer detaljerade undersökningen av barns vistelsemiljöer bedöms kunna ingå i arbetet med att utarbeta ett åtgärdsprogram för omgivningsbuller som ska vara klart år 2022.

- **Tunnelbanan**

Utbyggnaden av tunnelbanan är ett mycket stort projekt, som kommer att beröra många delar av miljöbalken under flera år. Några exempel är: masshantering; damm; buller; vibrationer; avfallshantering; bortledning av grundvatten; vattenrening; utsläpp av vatten; och hantering av förorenade massor och förorenat vatten. SL har tagit fram en kontrollplan för arbetet, som med tillsynsmyndigheten (flera kommuner + länsstyrelsen, lämnat synpunkter på. Under 2018 har fokus legat på SL:s ansökan om vattenverksamhet (inklusive bullervillkor) för den planerade utbyggnaden. Ansökan är inlämnad till mark- och miljödomstolen. Under 2018 har miljöenheten deltagit i förmöten som rör tunnelbanan och etableringsytorna som planeras. Miljöenheten har arbetat med svar på remisser som rör SL:s ansökan om vattenverksamhet (inklusive bullervillkor) för tunnelbanan.

- **Köldmedierapporter**

Verksamheter med anläggningar som innehåller minst 10 kg köldmedia ska senast den 31 mars lämna in årsrapport på service och underhåll till tillsynsmyndigheten. Kontrollen är viktig för att förhindra utsläpp och kommunen kontrollerar att åtgärderna blir genomförda i tid. Om en kontroll inte utförs i tid, eller om rapporten skickas in för sent, så är miljöenheten skyldig att besluta om miljöstraffavgift. Avgiften tillfaller staten. Miljöenheten påminner verksamheterna om inför rapporteringsdatumet. Under 2018 ökade antalet köldmedierapporter till 219 på grund av en regeländring. Trots påminnelser om rapportering behövde miljöenheten besluta om miljöstraffavgift för att 34 verksamheter inte rapporterat i tid.

Personalomsättning och oförutsedda tillsynshändelser har lett till att tillsynen har behövt prioriteras om under året. Därför har egeninitierad tillsyn inte kunnat genomföras fullt ut enligt tillsynsplanen inom områdena: naturreservat; fastighetsägares egenkontroll; grupp- och äldreboenden; idrottsbaser; kemikalier i varor; solarier; rökfria miljöer; strandbad; mindre verksamheter i industriområden; dagvattenanläggningar; miljöpåverkan från båtlivet; och tillsyn i exploatering

Kundbarometern

Sedan 2017 har en enkät med frågor skickats ut till verksamhetsutövare efter ett inspektionstillfälle. I enkäten får de tycka till om inspektionen genom att gradera från ett till fyra samt svara på fyra frågor. Frågorna handlar om hur de upplevde inspektörens bemötande, kompetens, den information som gavs i samband med inspektionen samt om inspektionen uppfyllde deras förväntningar.

Under 2018 har vi haft ett mycket bra genomsnittsbetyg på 3,5 av 4 möjliga. Fritextkommentarerna har belyst gott bemötande, snabb återkoppling, proffsig inställning, bra dialog och kunniga inspektörer. *”Påläst inspektör, dels på energibranschen och dels på verksamheten som besöktes. Ställde relevanta frågor. Upplever att inspektören är intresserad av verksamheten och inte bara där för att utföra sitt arbete...”*

Miljöenheten

Karina Hälleberg
Samordnare miljöskydd
Miljöenheten

Anneli Castan
Samordnare hälsoskydd
Miljöenheten